

NORRBYSKÄR

VÄSTERBOTTENS SKÄRGÅRD

www.umea.se/norrbyskar

Välkommen att ta del av resan mot Nya Norrby skär

Snart blir det finare, hållbarare
och mer tillgängligt på hela ön.
Ett projekt av Umeå kommun och
Länsstyrelsen i Västerbotten med
finansiering av Naturvårdsverket.

En unik historia

Norrbyuskär är en älskad plats med en unik historia. Mellan åren 1895 och 1952 fanns ett av Europas största sågverk här. Mo Ångsåg producerade 95 000 kubikmeter virke varje år, och ön blomstrade som ett industrisamhälle.

Men Norrbyuskär var mer än bara ett sågverk. Området byggdes upp som ett mönstersamhälle, inspirerat av internationella förebilder. Här fanns allt människor behövde för att leva sina liv – jobb, bostäder, affär och så småningom till och med en egen kyrka. Det var en hel värld på några små skär.

Idag är Norrbyuskär ett riksintresse för kulturmiljö, tack vare sin unika historia.

Projekt Nya Norrbyuskär

Sedan en tid tillbaka är det känt att delar av Norrbyuskär har förhöjda halter av dioxin i marken. Föroreningarna kommer från träskyddsmedel som användes för att skydda det sågade virket mot blånadssvamp.

Hösten 2022 inleddes Projekt Nya Norrbyuskär för att sanera ön från de här föroreningarna. Saneringen kostar ungefär 100 miljoner kronor och ska pågå i två år. Projektet görs av Umeå kommun i samarbete med Länsstyrelsen i Västerbotten med finansiering av Naturvårdsverket. För utförandet står entreprenören NCC. Arbetet kommer främst att pågå under höst- och vintertid när det är färre besökare på ön.

Dioxin utgör inte någon omedelbar fara för människor som kommer i kontakt med jorden. Vi gör det här arbetet för att skydda de som kommer efter oss. I studier har man sett att dioxiner kan påverka fortplantningen, immunförsvaret, hormonsystemet och utvecklingen av centrala nervsystemet, samt även orsaka cancer hos kommande generationer. Och det behövs väldigt små mängder för att påverkas – mängden dioxin mäts i pikogram, som motsvarar en biljondels gram!

Det är inte bara dioxin som ingår i saneringen, utan även andra föroreningar, som zink från galvanisering och så kallade polyaromatiska kolväten från ett gammalt pråmvarv.

Här pågår arbetet

Arbetet med Projekt Nya Norrbyuskär syns tydligt för alla som besöker ön, och just nu ser det ganska stökigt ut. Vi har bland annat kapat ner en hel del träd för att komma åt den förorenade jorden.

Här är några av dom saker på ön som vi jobbar på:

- För att minska transporter har vi egen tåktverksamhet på ön. I en gammal havsvik mellan Långgrundet och Blågrundet har vi grävt upp rena moränmassor som har lagts på Långgrundets bräddgård för att använda som återfyllnads- och övertäckningsmassor. Totalt handlar det om cirka 88 000 kubik. Det motsvarar nästan 2000 lastbilar!

- Vägarna runt täktområdet kommer att tas bort och i strandzonen runt tåkten kommer det att återskapas flacka strandzoner för att gynna återetableringen av strandängsväxter.

- På Stuguskärs bräddgård har vi vår in- och uttransport av material. Där finns också några förorenade ytor som redan har sanerats.

- På andra delar av ön arbetar vi med att täcka över förorenade områden i stället för att schakta upp och köra bort massorna. På Långgrundets bräddgård kommer vi att täcka över föroreningarna med ett 70 centimeter tjockt jordlager. Det här gör vi för att minska risken för exponering. Vi bygger även ett 1 kilometer långt erosionsskydd för att förhindra att marken eroderar och hamnar i havet.

- Den befintliga sandstranden vid pråmvarvet kommer att bevaras och om möjligt utökas.

Vill göra mer

Umeå kommun vill också göra mycket mer för att Norrbyuskär ska bli ännu bättre i framtiden. Det kan handla om allt från att röja stigar till att bygga spångar eller göra fler grillplatser.

Norrbyuskär är och kommer att förbli en viktig del av Umeå kommun. Vi strävar efter att skapa en trygg, tillgänglig och vacker plats för både verksamma och besökare.

Välkommen att följa med på resan mot Nya Norrbyuskär!

Vill du veta mer?

Följ QR-koden eller besök vår utställning på museet.

